

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015
Кафедра дизайну, інжинірингу та землеустрою

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ДТЕУ

(пост. п. 1 від «05» 09 2024 р.)

Ректор

Анатолій МАЗАРАКІ

ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВА ТА ДИЗАЙНУ /
HISTORY OF ART AND DESIGN

ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY

Київ 2024

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ заборонено

Автори:

В.Ф. Стрілець, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну,
інжинірингу та землеустрою

О.О. Лежнев, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну,
інжинірингу та землеустрою

Програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри дизайну,
інжинірингу та землеустрою 9 серпня 2024 р., протокол № 2.

Рецензенти: О.О. Заварзін, кандидат технічних наук, доцент
К.А. Саніна, голова ГО «Спілка дизайнерів України»

ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВА ТА ДИЗАЙНУ / HISTORY OF ART AND DESIGN

ПРОГРАМА / COURSE SUMMARY

ВСТУП

Програма дисципліни «Історія мистецтва та дизайну» призначена для студентів бакалаврату ДТЕУ денної форми навчання галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 022 «Дизайн», освітньої програми «Дизайн».

Програму підготовлено відповідно до Стандарту вищої освіти України із зазначеної спеціальності та відповідної освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів ДТЕУ.

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Історія мистецтва та дизайну» є надання студентам знань, пов'язаних зі світоглядними передумовами й витоками розвитку світового та українського образотворчого мистецтва та дизайну, а також усвідомлення теоретичних понять мистецтвознавства, ознайомлення з найкращими видатними пам'ятками, осмислення їх стильових рис, виховання високого рівня художньо-естетичного смаку.

Завданням вивчення дисципліни «Історія мистецтва та дизайну» є надання студентам ґрунтовних знань з історії світового та українського образотворчого мистецтва та дизайну.

Предметом вивчення дисципліни є вивчення найбільш визначних пам'яток світового та вітчизняного мистецтва.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

знання

- основних теоретичних понять мистецтвознавства, що визначають специфічні явища у візуально-просторових мистецтвах;
- історичних етапів розвитку образотворчого мистецтва та дизайну;
- стилів та напрямків в розвитку образотворчого мистецтва та дизайну;
- творчу спадщину відомих майстрів

вміння

- пояснювати закономірності розвитку та тенденції образотворчого мистецтва та дизайну;
- розуміти специфіку художнього образу;
- аналізувати твори мистецтва з погляду стилістики, жанрів, напрямів, прийомів композиційної виразності, колористики, пропорцій;
- застосовувати теоретичні знання з дисципліни для вирішення практичних завдань з дизайну.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Історія мистецтва та дизайну», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими

компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідною освітньою-професійною програмою:

✓ *Дизайн (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
1	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	1-4
4	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	2
6	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	3,8,15
7	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.	1-9
9	Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	10,14,15
<i>Спеціальні (фахові) компетентності за освітньою програмою</i>		
1	Здатність застосовувати сучасні методики проектування одиничних, комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну.	14,15
5	Здатність застосовувати знання історії українського і зарубіжного мистецтва та дизайну в художньо-проектній діяльності.	1-15
10	Здатність застосовувати знання прикладних наук у професійній діяльності (за спеціалізаціями).	14,15
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
1	Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях.	14,15
2	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово з професійних питань, формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення.	15
3	Збирати та аналізувати інформацію для	14,15

	обґрунтування дизайнерського проекту, застосовувати теорію і методику дизайну, фахову термінологію (за професійним спрямуванням), основи наукових досліджень.	
7	Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень.	3,7,14,15
13	Знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну.	1-15
14	Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації та творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики.	13,15
15	Розуміти українські етнокультурні традиції у стильових вирішеннях об'єктів дизайну, враховувати регіональні особливості етюдизайну у мистецьких практиках.	13,15
18	Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів дизайну.	14,15
19	Розробляти та представляти результати роботи у професійному середовищі, розуміти етапи досягнення успіху в професійній кар'єрі, враховувати сучасні тенденції ринку праці, проводити дослідження ринку, обирати відповідну бізнес-модель і розробляти бізнес-план професійної діяльності у сфері дизайну.	14,15

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Вступ до курсу

Завдання вивчення дисципліни історія мистецтва та дизайну. Головні концепції історичного розвитку мистецтва та дизайну. Еволюція поняття - «витончене мистецтво» - «зображувальне» - «візуальне мистецтво». Художній образ як головна категорія мистецтва. Види та жанри мистецтва. Критерії класифікації мистецтва: просторові та часові, динамічні та статичні.

Матеріал та засоби створення мистецького твору: традиційні (фарби, полотно, глина, дерево, метал, граніт, мармур, гіпс, хімічні матеріали продукти серійної індустрії хімічні, тощо) і сучасні (електротехніка, цифровий живопис, медіа мистецтво, тощо). Поняття «стиль» у історії мистецтва, різноманітність його визначення. Теорії походження мистецтва.

Основні теоретичні категорії та поняття дизайну. Класифікація дизайну за видами діяльності. Окремі аспекти дизайну: "Функція", "конструкція", "технології", "форма", "образ" у дизайні.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1 [с.11-25], 2 [с.15-30], 3 [с.5-15], 4 [с.8-17]

Додатковий: 1 [с.11-32], 2 [с.16-29], 5 [с.10-35]

Інтернет-ресурси: 1,2

Тема 2. Мистецтво первісного суспільства

Періодизація та загальна характеристика культури первісного суспільства. Первісний образ світу. Магічні уявлення первісної людини. Народження мистецтва в первісній культурі. Концепції виникнення мистецтва: магічна, трудова, міфологічна. Основні етапи розвитку ранніх форм мистецтва та його ознаки.

Мистецтво палеоліту. Загальна характеристика періоду. Концепції виникнення образотворчої діяльності. Реалістичний та умовно-символічний шлях розвитку палеолітичного мистецтва. Сюжети в мистецтві верхнього палеоліту та їх семантика: зооморфні й антропоморфні зображення, геометричні знаки і орнамент. Мистецтво періоду Оріньяк. Еволюція зображень від перших малюнків тварин до зображень з правильними пропорціями і чітким контуром. Статика як основа стилістики зображень. Особливості дрібної пластики. «Палеолітичні венери»: призначення та стилістика. Пам'ятки мистецтва періодів Гравет та Солютре. Вдосконалення малюнків. Період Мадлен – найвищий розквіт мистецтва епохи палеоліту. Техніка розписів. Художні особливості зображень: рух, масштаб, експресія, натуралізм. Шедеври мадленського живопису: Альтамірська печера в Іспанії та печери Фон-де Гом, Ласко, Руфіньяк у Франції.

Мистецтво мезоліту. Загальна характеристика періоду. Зміни в образотворчому мистецтві. Художні особливості зображень: створення динамічних багатофігурних композицій, головний персонаж яких – людина (сцени полювання, збройних зіткнень, танців, збору меду тощо). Схематизм людської фігури. Пам'ятки мистецтва мезоліту.

Мистецтво неоліту. Загальна характеристика періоду. Художня практика епохи неоліту. Зникнення монументальних наскальних розписів. Декорування кераміки та петрогліфи. Виникнення умовно-орнаментальних форм в мистецтві: символів та знаків. Орнаментальне мистецтво. Трипільська культура. Пам'ятки трипільської культури.

Мистецтво епохи бронзи. Загальна характеристика періоду. Зародження архітектури як одного із видів мистецтва. Мегалітична архітектура: особливості створення та призначення. Основні типи мегалітичних споруд: менгіри, кромлехи і дольмени. Кромлех в Стоунхенджі як прообраз майбутніх храмів.

Мистецтво залізної доби. Загальна характеристика періоду. Прикладне мистецтво. Декоративність і орнаментальність у мистецтві. Скіфське мистецтво.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1 [с.40-63], 2 [с.31-37]

Додатковий: 1 [с.33-51], 2 [с.16-29]

Інтернет-ресурси: 1-4

Тема 3. Мистецтво Стародавнього світу

Історичні особливості формування єгипетського мистецтва. Вплив світогляду й міфології Стародавнього Єгипту на мистецтво. Формування основних принципів зображення, будівництва та художніх традицій в Стародавньому Єгипті. Поняття художнього канону. Періодизація мистецтва Стародавнього Єгипту. Мистецтво від додинастичного періоду до Стародавнього царства. Канонічність та статичність єгипетської скульптури. Портретна скульптура. Рельєфи і розписи. Композиція та декоративність зображень. Художнє ремесло. Пам'ятки архітектури. Архітектура гробниць (мастаба). Піраміди. Сфінкси. Великий сфінкс. Мистецтво Середнього царства. Розвиток реалістичних тенденцій у мистецтві. Нові схеми рельєфів. Зміни в будівельній практиці стародавніх єгиптян. Храмові комплекси царя Ментухотепа II в Дейр-ель-Бахрі та Аменемхета III в Хаварі. Монументальний живопис. Розквіт місцевих художніх шкіл. Художньо-стильові особливості мистецтва першої половини Нового царства. Вплив на єгипетську культуру та мистецтво сусідніх цивілізацій. Скульптурний груповий портрет. Храмові комплекси. Розквіт прикладного мистецтва. Мистецтво періоду правління Ехнатона (Амарнський період). Релігійні реформи Ехнатона та їх вплив на архітектуру й образотворче мистецтво: відмова від канонів, життєвість сцен і натхненність образів. Портрети Ехнатона і Нефертіті. Розписи Ахетатонського палацу. Пам'ятники гробниці Тутанхамона. Художнє мистецтво другої половини Нового царства. Повернення до канонічних композицій. Відродження храмового будівництва (храм Амона в Карнаці, храм Рамзеса II в Абу-Сімбелі). Скульптури храму в Абу-Сімбелі. Стилистичні особливості єгипетського художнього ремесла.

Мистецтво Стародавньої Месопотамії. Будівництво перших іригаційних споруд в Месопотамії. Особливості релігійних уявлень, наступність культур на території Месопотамії та їх періодизація. Порівняння з мистецтвом Стародавнього Єгипту. Архітектура та містобудування. Монументальна архітектура. Особливості образотворчого мистецтва.

Мистецтво Передньої Азії. Мистецтво Вавилону. Виникнення й основні етапи розвитку Стародавнього Вавилону. Мистецтво Вавилону XIX–XII ст. до н.е. Вплив шумерської і аккадської культур на вавилонське мистецтво.

Палацова архітектура. Рельєфні зображення. Рельєф стели законів Хамурапі. Орнаментування. Символічність кольорової гами. Скульптура Вавилону. Мистецтво Нововавилонського царства (VII–VI ст. до н.е). Декоративне значення вавилонського образотворчого мистецтва. Архітектура як основний вид мистецтва Стародавнього мистецтва. Ворота Іштар. Палац Навуходоносора II.

Настінний живопис. Мистецтво Шумеру і Аккади. Особливості та основні етапи історичного розвитку. Вплив релігії та світогляду на мистецтво шумерів та аккадців.

Храмова архітектура. Зіккурати. Зіккурат бога місяця Нанни в Урі (кінець III тис. до н.е.). Палацова архітектура. Скульптура: рельєфні зображення, портретні статуї правителів та культові статуї богів. Голова богині з Урука (III тис. до н.е.). Скульптура аккадського періоду. Стилистичні особливості образотворчого мистецтва періоду правління Гудеа. Присвятні статуї Гудеа. Мистецтво різьблених печаток. Ювелірне мистецтво.

Мистецтво Ассирії. Вплив шумерської культури на мистецтво Ассирії. Архітектура як основний напрям ассирійського мистецтва. Будівництво храмів, палаців-фортець та міст. Палац Саргона II в Хорсабаді (VII ст. до н. е.). Ассирійські

рельєфи як окраса палаців. Сюжетна тематика рельєфів: батальні та мисливські сцени. Рельєфи палацу Ашшурбаніпала в Ніневії (VII ст. до н. е.). Художнє оздоблення виробів із дерева, бронзи, слонової кістки, полив'яної кахлі.

Мистецтво Урарту. Продовження асирійських традицій у мистецтві Урарту. Запозичення асирійського клинопису та мови. Зв'язок образотворчого мистецтва з рельєфами Ассирії. Запозичення елементів перської архітектури. Будівництво фортечних споруд. Багатокімнатні печерні храми і гробниці. Особливості оформлення фасадів та інтер'єрів.

Мистецтво Ахеменідського Ірану. Палацова архітектура. Архітектура Персеполя (VI–IV ст. до н. е.). Ападана. Культова архітектура: гробниця царя Кіра в Пасаргадах (близько 530 р. до н. е.) та гробниці в Накш-і-Рустема (5 ст. до н. е.). Особливості планування та оздоблення інтер'єрів. Мистецтво іранського рельєфу. Статичність і об'ємність рельєфних зображень. Особливості зображення людей в іранському рельєфі.

Мистецтво Стародавньої Індії. Символічний характер мистецтва Індії. Вплив релігії на індійське мистецтво. Храмова архітектура. Основні архітектурні типи: стамбха, ступа, чайт'я. Особливості індійської скульптури. Жіноча скульптура з Матхура. Скульптура Гандхари. Рельєфи та ритуальні сюжети. Зображення Будди. Синтез пластичних мистецтв. Природний характер індійської пластики. Особливості образотворчого мистецтва Стародавньої Індії. Живопис Аджанти. Мистецтво малих форм.

Мистецтво Стародавнього Китаю. Передача простору і часу в китайському образотворчому мистецтві. Естетична цінність природи. Пейзаж як самостійний жанр. Реалістичність у живописі. Оздоблення ритуального посуду з фарфору. Розпис стін. Рослинні та геометричні орнаменти. Живопис на шовку. Графіка і каліграфія. Побутові сцени у зображеннях. Скульптурні зображення.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1 [с.67-98], 2 [с.41-56], 3 [с.17-37]

Додатковий: 1 [с.57-71], 2 [с.33-50], 5 [с.41-54]

Інтернет-ресурси: 1-4

Тема 4. Мистецтво Давньої Греції та Риму

Загальна характеристика античної культури. Мистецтво Криту. Мистецтво Мікен. Скульптура: кори, куриси; дрібна пластика. Кераміка: формування стилів вазопису, класифікація посудів за формами та функціями. Формування ордерної системи в архітектурі. Доричний, іонічний, коринфський ордери, їхня морфологія та семантика. Структура давньогрецького храму. Засоби оздоблення. Формування ансамблю Афінського акрополя. Скульптура класики. Поява нового канону пропорцій людського тіла. Еллінізм. Поступова відмова від співрозмірності та гармонійної простоти образів, тяжіння до гігантоманії та ускладненості композицій, манерності та штучності постав.

Характеристика етрусського мистецтва: архітектурні типи, меморіальна скульптура. Мистецтво республіканського Риму. Мистецтво імператорського Риму. Принцип забудови Вічного міста на семи пагорбах. Роль фігури імператора у формуванні художніх смаків, уподобань доби. Розквіт архітектури та скульптури. Нові надбання в архітектурі Риму. Типи тріумфальних споруд. Нові типи споруд (на

відміну від грецького будівництва – цивільні, а не культові), матеріали. Розвиток римського скульптурного портрету («Чоловічий портрет», «Портрет Юлія Цезаря»). Реалістичність образів, наявність вікових характеристик, міміки, фізичних вад, відсутність ідеалізації, притаманної грецькій скульптурі. Монументальний живопис Риму. Стилї помпеянських розписів. Феномен фаумського портрету.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1 [с.101-139], 2 [с.61-73]

Додатковий: 1 [с.77-91], 2 [с.60-72]

Інтернет-ресурси: 3

Тема 5. Мистецтво Візантії

Періодизація візантійського мистецтва. Рання візантійська архітектура IV-VIII ст. Базиликальний і центричний тип храмів. Поняття «соборність», «божественний покрив» як візуальні символи архітектури Візантії. Дидактично-інформативна функція мистецтва. Архітектура собору Софії Константинопольської. Характеристика мозаїки як провідного виду образотворчого мистецтва.

Мозаїчні комплекси Равени. Мавзолей Галли Платидії (V ст.), Сан Аполлінер (VI ст.), Церква Сан Вітале. Період іконоборства, його наслідки та ідея «первообразу». Актуалізація символічних знаків у мистецтві. Ідеї патріарха Фотія, папи Григорія Великого щодо програми декорації візантійського храму. Македонське відродження.

Характеристика хрестово-купольної архітектурної системи IX-XII ст. Основні пам'ятники. Значення мистецтва Візантії для становлення та розвитку давньоруського мистецтва. Мистецтво Стародавньої Русі в контексті розвитку середньовічного мистецтва, його історичне коріння. Основні види давньоруського мистецтва (архітектура, монументальний живопис, іконопис). Етапи розвитку та найбільш значні центри мистецтва Київської Русі. Характер розвитку давньоруського мистецтва.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1 [с.143-178], 2 [с.77-90]

Додатковий: 1 [с.93-111], 4 [с.53-77], 5 [с.60-83]

Інтернет-ресурси: 3

Тема 6. Мистецтво Середньовіччя

Дороманське мистецтво Західної Європи. Формування художніх стилів у середньовічній культурі. Ранньохристиянське мистецтво. Античні традиції в ранньосередньовічному мистецтві. Особливості образотворчого мистецтва. Розвиток ювелірного мистецтва. Характерні риси еволюції художньої культури «варварського» остготського, вестготського, кельтського, франкського королівств. Каролінгське Відродження: архітектура, монументальний живопис, книжкова мініатюра. Храми і монастирі як осередки мистецтва. Середньовічний храм як образ єдиного світу: особливості планування та оздоблення. Дрібна пластика.

Образотворче мистецтво Оттонівської імперії. «Оттонівське відродження».

Романське мистецтво. Романська архітектура: будівництво храмів-фортець, монастирів-фортець та замків-фортець. Просторове вирішення у романському стилі. Стильові особливості конструкції романського храму. Конструктивні особливості романської базилики. Храмові розписи і пластичний декор. Монументальна скульптура. Художньо-стилістичні особливості романського станкового церковного живопису. Фресковий живопис романської доби в Каталонії. Синтез архітектури, живопису і скульптури в романській культовій архітектурі. Храми Нотр-Дам та Гранд у Пуатьє, Сен-Жиль-дю-Гарі і Сен-Трофім в Арлі, абатства Клюні, Сен-Лазар в Отені. Особливості розвитку романського мистецтва у Франції, Італії, Англії, Німеччині.

Мистецтво готичного періоду. Періодизація готичного мистецтва. Посилення в мистецтві світських реалістичних тенденцій. Місто як центр суспільного і культурного життя середньовічної людини. Художньо-стилістичні та конструктивні особливості готичної архітектури. Готичний собор як синтез скульптури, живопису та архітектури. Зміни в конструкції готичного храму: використання каркасної системи. Готичні храми Сен-Дені, Паризької Богоматері, Вестмінстерського абатства, Сен-Шапель. Готичні собори в Ам'єні, Шартрі, Фрейбурзі, Ульмі, Мілані, Кельні, Кентербері, Солсбері. Еволюція мистецтва вітражів. Готична скульптура як невід'ємна частина архітектури.

Зв'язок скульптури та християнської теології. Реалістичність та об'ємність готичних скульптурних зображень. Скульптурні зображення соборів Шартра, Ам'єна, Реймса, Страсбурга, Наумбурга. Постаць благословляючого Христа. Портали Шартрського собору. Скульптурна група «Нерозумні діви». Скульптурні зображення собору Паризької Богоматері. Готичні рельєфи. Рельєфи «Страстей Христових». Готична книга як твір мистецтва. Розквіт книжкової мініатюри. Особливості розвитку мистецтва готики у Франції, Італії, Англії, Німеччині, Польщі, Україні.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1 [с.179-214], 2 [с.93-107], 3 [с.114-151]

Додатковий: 1 [с.115-121], 4 [с.81-90], 5 [с.111-133]

Інтернет-ресурси: 1-4

Тема 7. Мистецтво Відродження

Розвиток ідей гуманізму, прагнення до розширення ідей, тем, і сюжетів мистецтва, орієнтація на ідеалі античності, антропоцентризм. Відродження в Італії. Його періодизація. Проторенесанс (Дученто). Джотто як головна постать часу. Раннє Відродження (Кватроченто). Його засновниками: Мазаччо (розпис капели Бранкачі), скульптор Донателло (Кінна статуя кондотьєра Гаталамелаті в Падуї), архітектор Брунелескі (капела Пацці). Значення Флоренції як мистецького центру XV ст. Головні художні проблеми та їх рішення (простір, перспектива, пластичний об'єм). Майстри кватроченто: П'єтро делла Франческо, Мантенья, Паллайола. Кристалізація архітектурних принципів Ренесансу в творчості Леона Батисти Альберті. «Райські двері флорентійського баптистерія Лоренцо Гиберті. Сандро Ботічеллі як виразник духовного змісту доби. Високе Відродження (чінквеченто). Леонардо да Вінчі (фреска «Таємна вечеря») Рафаель («Сікстинська мадонна»),

Мікеланджело («Давид»), Тиціан («Св. Себастьян»), Веронезе («Шлюб в Канні»).
Головні риси творчості майстрів .

Пізнє Відродження. Занепад гуманізму. Джакомо да Віньола. Церква Іль Дезу як модель сакральної архітектури наступного часу. Творчість Андреа Палладіо. Тиціан («Св. Себастьян»), Тінторетто («Викрадення тіла Св. Марка з Олександрії»

Відродження у Нідерландах. Загальна характеристика живопису Північного Відродження. Демократизм нідерландського живопису. Риси фольклору, фантастики, гротеску. Увага до зображення природи, перевага характерного над типовим. Поява масляного живопису. Ян ван Ейк. Гентський вівтар Хуго ван дер Гуса. Нідерландський живопис межі XV-XVI ст: творчість Ієроніма Босха та Пітера Брейгеля Старшого (Мужицького).

Відродження у Німеччині. Соціально-політичні обставини розвитку художньої культури у Німеччині. Мистецтво доби реформації. Гутенберг та розвиток мистецтва книги. Маттіас Грюневальд «Ізенгеймський вівтар». Експресія драматичних релігійних образів, традиції готики і почала Ренесансного світовідчуття. Лукас Кранах. Альбрехт Дюрер як виразник ідеалів ренесансу. Нове розуміння особистості. Втілення настроїв часів реформації у серії гравюр на дереві "Апокаліпсис" (1498. Філософська підоснова змісту гравюр на міді: "Вершник, смерть і диявол" (1513), «Меланхолія», «Св. Ієронім». Мальовничий диптих «Чотири апостоли».

Список рекомендованих джерел

Основний: 1 [с.301-349], 2 [с.109-127]

Додатковий: 1 [с.129-140], 2 [с.77-92]

Інтернет-ресурси: 1-4

Тема 8. Західноєвропейське мистецтво XVII- XVIII століть

Загальна характеристика умов розвитку. Поняття стиль «бароко» і стиль «класицизм» у XVII столітті. Основні стильові ознаки бароко. Жанрове і тематичне різноманіття бароко як відображення нескінченного різноманіття і динамічності змін у світі. Антиномія світосприйняття і драматизм його втілення в мистецтві. Реалістична тенденція бароко та її значення для подальшого розвитку мистецтва. Бароко в Італії. М.да Караваджо як реформатор живопису. Дегероїзація релігійних образів. Архітектура. Л.Берніні. Собор Св. Петра у Римі. Барроміні. Церква Св. Карла у 4-х фонтанів, церква Сант Іво алла Сап'єнца.

Характерні особливості стилю бароко в Україні. Архітектура періоду українського або «козацького» бароко. Стиль бароко в архітектурі українських церков. Розвиток образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва України у період бароко. Болонська Академія та її доктрина. Скульптура Берніні і народження концепції портрета людина на «п'єдесталі». Скульптура «Давид».

Фламандська і голландська живопис XVII ст. Творчість Рубенса як лідера живопису бароко. Формування реалістичної школи мистецтва у Голландії. Рембранд і Вермеер Дельфтський. Теорія та художня практика класицизму у Франції. Архітектура. Головні будови та майстри: Франсуа Мансар, Луї Лево, Жюль Ардуен Мансар, А. Ленотр. Східний фасад Лувра, палац і парк Версаля як твори що презентують французький класицизм. Творчість Н. Пуссена та Клода Лоррена. Основні напрямки розвитку мистецтва: рококо, реалізм, класицизм.

Рококо як породження світської культури його риси (камерність, інтимність, ліричність, витонченість і театральність). А. Ватто і Ф. Буше як представники живопису та графіки стилю рококо. Розквіт декоративно-ужиткового мистецтва в період рококо.

Ідеї Просвітництва і мистецтво. Відображення смаків буржуа в живопису Ж.Б. С. Шардена. Скульптура Ж.А. Гудона. Втілення духовної атмосфери часу в портретах Д. Дідро, Ж.Ж.Руссо, Ж.Л. Даламбера, Ж.Л. Бюфона. Статуя Вольтера. Скульптура Е.Фальконе.

Англійське мистецтво. Просвітництво Вільяма Хогарта. Серії картин «Кар'єра повії», «Кар'єра Мота». Англійській портрет і його значення у розвитку портретного мистецтва Європи. Томас Гейнсборо і Джошуа Рейнольдс. Поєднання рис світської парадності з влучністю психологічної характеристики. Заснування в Лондоні Королівської Академії мистецтв .

Мистецтво Італії. Мистецтво у Венеції. Дж. Б. Т'єполо, президент Венеціанської академії мистецтв, продовжувач традицій барокової монументального живопису. Розписи Великого залу палаццо Лабіа у Венеції. Міський пейзаж Венеції (ведута): творчість Белотто, Каналетто, Гварді.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1 [с.353-381], 2 [с.129-136]

Додатковий: 1 [с.141-153], 2 [с.103-112]

Інтернет-ресурси: 1-4

Тема 9. Загальна характеристика мистецтва ХІХ століття

Романтизм. Вплив німецької класичної філософії на формування світобачення романтиків. Ідея «двох світів», тема «космічного песимізму». Концепція особистості романтизму, характер її втілення. Нові критерії мистецтва: свобода самовиразу, емоційність, сучасність. Потяг до таємного і загадкового. Національні особливості романтизму. Німеччина. Меланхолійно-споглядальна тональність образно емоційного ладу, містико-пантеїстичні настрої (портрети та алегоричні композиції Ф. О.Рунге, пейзажі К.Д. Фрідріха). Франція. Історичні композиції у дусі драматичного бароко (живопис Е. Делакруа, скульптура А. Бари). Англія. Космогонічні пейзажі У.Блейка і У.Тернера. Іспанія. Ф. Гойя. Від просвітництва серії «Капричос» до втілення тотального зла у розписах «Будинку глухих».

Реалізм у мистецтві ХІХ століття. Розкриття у мистецтві ХІХ ст. можливостей прямого поза міфом художнього мислення. Провідна роль жанрової та історичної картини. «Монументальний» реалізм жанрових картин Г. Курбе, цикл полотен з теми селянського життя Ф. Милле. Критика соціуму. Творчість О. Домье Віддзеркалення в мистецтві нових культурних типів: революціонера, буржуа, пролетарія. Формування реалістичного пейзажу (барбізонська школа, український реалістичний пейзаж). Національні особливості розвитку реалізму у європейських художніх школах. Я. Матейко, Мункачі. «Новий реалізм» Е. Мане та Є. Дега, та його особливості.

Імпресіонізм та постімпресіонізм як художня революція. Нове бачення простору і часу, формотворення засобами кольору, етюдизм зображувального мистецтва. Значення імпресіонізму у розвитку пейзажного бачення в мистецтві рубіжного часу. Місто й городяни у творчості імпресіоністів. Творчість К. Моне та

його провідна роль у створенні імпресіонізму як системи. Творчість К. Писарро, О. Ренура, А. Сислея.

Неоімпресіонізм Ж. Сера та П. Синьяка, особливості художніх шукань . Французька скульптура від О. Родена до Ш. Деспю. Постімпресіонізм. Пошуки синтезу форми і кольору в живописі П. Сезана. Матеріально конструктивна основа сприйняття світу як головна риса його творчості. Значення живопису Сезана у перспективі історичного розвитку мистецтва Ван Гога. Створення особистої мови кольору, його символічне навантаження, поява спрощеної форми, динамічної фактурі. Значення творчих новацій Ван Гога для мистецтва ХХ ст.

П. Гоген. Риси символізму у його творчості. Втілення ідеального життя поза часом. Алегорії на теми історичних етапів життя людства. Творчість Гогена та захоплення мистецтвом Сходу як фактор оновлення європейської художньої культури. А. Тулуз Лотрек, як малювальник та майстер психологічного портрету. Сатиричний погляд митця на світ нічних кафе, артистичної богеми, гротескність і одночасно правдивість його образів. Вклад А. Тулуз-Лотрека у створенні жанру афіші. Живопис постімпресіоністів з точки зору нових засобів формоутворення.

Мистецтво стилю модерн. Модерн як стиль та доба. Зміна принципу формоутворення. Потяг до синтезу методу, способу, стилю та форм різних часів. Ідейно естетичні засади стилю модерн. Ідея життєтворчості засобами мистецтва. Розширення кола традицій, до яких звертається мистецтво. Потяг до цілісності зовнішніх і внутрішніх, декоративних і конструктивних елементів композиції. Синтез мистецтва в епоху модерна. Стилізація та декоративність як загальні принципи мистецтва модерну.

Національні варіанти модерну та інтернаціональні мотиви стилю. Значення нових прийомів формо будування для розвитку мистецтва плаката і промислової реклами. Теорія книжкового оформлення У. Морріса та її вплив на книжкове мистецтво доби модерну. Видання друкарні Морріса Кельмскотт Пресс. Художні новації Обрі Бердслея та Вальтера Крена у галузі малюнку та книжковій ілюстрації. Символізм як духовний нерв епохи. Пюви де Шаванн і становлення символізму. Гюстав Моро. Складення асоціативного засобу втілення думки та почуття. Оділон Редон. Сприйняття природи як джерела формальних правил щодо творчості. Угруповання «Набі».

Список рекомендованих джерел

Основний: 1 [с.390-424], 2 [с.137-146], 3 [с.99-101]

Додатковий: 1 [с.160-172], 2 [с.121-133]

Інтернет-ресурси: 1-4

Тема 10. Мистецтво ХХ- початку ХХІ століття

Авангард початку ХХ ст. Кубізм і футуризм. Естетична та художня полеміка з традиціоналізмом, її творчі наслідки. Значення кубізму в оновленні засобів формотворення у мистецтві . Портрет сучасної людини у творчості Пікассо. Скульптура кубізму. Ідеї та творчі засоби футуризму. Скульптура футуризму від Кольдера до Тангли. Неопримітивізм в мистецтві початку ХХ ст.

Фовізм, та експресіонізм. Фовізм, основні майстри, характер спільноти, значення живопису фовістів у подальшому розвитку зображувального мистецтва. А. Матис та традиції мистецтва ХІХ ст. Експресіоністі угруповання «Міст». Графіка

експресіоністів. Е. Мунк та розвиток гравюри у першій чверті ХХ ст.

Абстракціонізм. Історія розвитку від П'єра Мондріана до Дж. Поллока і Де Кунінга. П'єр Мондріан і утопічні ідеї «неопластицизму». Друга хвиля абстракціонізму у 1950–х рр. Живопис психічного автоматизму (ташизм) Поллока. Абстрактний експресіонізм (М. Ротко, А. Горкі, Г. Хартунг, Де Кунінг, П. Сулаж) і екзистенціалізм як його філософсько-естетичне підґрунтя. Геометричний абстрактивізм. (Н. де Сталь, Й. Альберс). Вираження духовного засобами тільки кольору та абстрактних форм. Застосування живописних знахідок абстрактивістів у дизайні, рекламі, кіно, телебаченні, тощо. *Дадаїзм і сюрреалізм.* Розвиток ірраціонального в художньому баченні Алогізм як творчий метод. Дадаїзм та його «наслідки» у мистецтві ХХ ст. Історія розвитку сюрреалізму, його ціль, основні течії. М. Ернст, Г. Арп, Ф. Пікабія, Ів Танґі, Г. Маґрітт та інші. С. Далі і його місце у сюрреалістичному руху.

Неоавангардизм. Поп-арт, хеппенінг, інвайронмент, концептуалізм, перформанс. Метод гри у мистецтві та вихід за його межі. Психоделичне мистецтво, гіперреалізм. «Фотосприйняття» у мистецтві, його здобутки та втрати. *Постмодернізм.* Витоки постмодернізму та його художня філософія. «Тілесність», як принцип сучасного мистецтва. «Деканонізація» та боротьба з традиційними цінностями у мистецтві постмодерна. Текст і зображувальне мистецтво. Іронія постмодерна як затвердження плюралізму у художньої діяльності. Специфіка сучасної візуальної культури. Цифрове мистецтво: нет-арт, цифрова арт-інсталяція і віртуальна реальність. Інтер-медіа і мульти-медіа. Telematic Art. Апропрієйшн-арт і нео-концептуальне мистецтво. Форми існування сучасного пластичного мистецтва, скульптура та міське середовище, взаємодія сучасної скульптури з іншими видами мистецтва. Мистецтво фотографії.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1 [с.390-424], 2 [с.137-146], 3 [с.107-139], 4 [с.31-49]

Додатковий: 1 [с.175-180], 2 [с.136-147]

Інтернет-ресурси: 1-4

Тема 11. Передумови виникнення дизайну

Термін „дизайн” від епохи Відродження до сьогодення. Смыслові складові терміну: декоративна, проектна, драматична. Сучасне розуміння терміну як поєднання художньої та інженерно-конструкторської діяльності.

Чотири теорії щодо виникнення дизайну: перші теоретичні концепції дизайну в ХІХ ст.; поява художників у виробництві на початку ХХ ст.; формування перших навчальних закладів по підготовці фахівців нової професії (Баухауз, ВХУТЕМАС); перші дизайнерські фірми США.

Напрямки дизайнерської діяльності: варіанти інтерпретації. Основні складові аналізу об'єкта дизайну. Складові форми (функція, матеріал, структура, конструкція) та інші формальні засоби: лінія, колір, світло-тінь, фактура, текстура. Семантичні засоби створення дизайнерського виробу: концепція, метафора, символ, атрибут, алегорія, емблема.

Список рекомендованих джерел

Основний: 4 [с.53-61]

*Додатковий: 3 [с.19-31], 6 [с.26-39]
Інтернет-ресурси: 1-4*

Тема 12. Розвиток дизайну Англії

Характерні риси та особливості дизайну Англії. Виявлення конструкції та символізація рішень. Фактори, які вплинули на формування дизайну. Промислова революція XVIII ст. Перші промислові виставки середини XIX ст. Теорія та практика У. Морріса.

Творчість Чарльза Макінтоша як складова стилю модерн. Дизайн 30-х-60-х років: теорії Герберта Ріда, діяльність Едуардо Паолоцці та Аллена Джонса. Дизайн Англії на сучасному етапі: Норман Фостер, Рон Арад, Росс Лавгроув. Провідні дизайнери-модельєри: М. Куант, В. Вествуд, О. МакКуїн.

Символізація рішень, модерн, школа Глазго, хай-тек, розумний будинок”, індустриальний та біонічний хай-тек, постіндустріальний дизайн, органічний дизайн.

Список рекомендованих джерел

*Основний: 3 [с.151-162], 4 [с.63-71]
Додатковий: 3 [с.41-64], 6 [с.48-64]
Інтернет-ресурси: 1-4*

Тема 13. Розвиток дизайну Німеччини

Особливості формування дизайну Німеччини. Розвиток промисловості та теоретичні засади формування предметно-просторового середовища у XIX – на початку XX ст.: А. Лоос. Предметний комплекс М.Тонета. Соціально-культурна ситуація, що сприяла проектуванню та впровадженню віденських меблів. Особливості конструкції та комплектації, організація спілкування.

Мюнхенський “Веркбунд” (1907-1934): причини заснування, провідні ідеї. Головна вимога – позбутися архаїки і створити споживчі товари, що відповідають часу. Підвищення якості промислової продукції. Створення форм, що не мають аналогій в оточуючій природі.

Пітер Беренс як засновник сучасного промислового дизайну. Створення фірмового стилю електротехнічної компанії „АЕГ”. Організація повного циклу виробничої, торгової та споживацької сфер.

Баухауз (1919–1933) – новий тип художньо-технічної школи. Концепція єдності виробничого й художнього навчання. Особливості навчального процесу: наукове обґрунтування професійних методів аналізу й раціонального формотворення з урахуванням пластичної виразності архітектурної форми. Провідні викладачі (В. Гроппіус, М. Брейер, І. Іттен, В. Кандинський, Міс ван дер Рое) та їх принципи навчання.

Список рекомендованих джерел

*Основний: 3 [с.165-179], 4 [с.81-91]
Додатковий: 3 [с.73-91], 6 [с.71-94]
Інтернет-ресурси: 1-4*

Лекція 14. Розвиток дизайну Італії

Особливості формування дизайну Італії. Відсутність загально-національної виробничо-економічної системи індустріального типу у зв'язку з історичним розвитком. Традиції ремісничого та напівремесничого дрібного виробництва, зокрема меблів, посуду, тканин, взуття.

Характерні риси італійської проектної культури. Відсутність вузької спеціалізації як частина національної традиції (ренесансного універсалізму). Характерний принцип співвідношення форми та функції: форма йде за функцією, але виражає не функцію, а стиль, дух епохи, тобто є символічною. Два домінуючі напрямки в дизайні Італії: раціоналізм (зв'язок із класичною традицією та вплив Баухаузу) та постмодернізм.

Діяльність меблевої фірми „Берніні” та роботи Джо Коломбо . Компанія „Ultramobile” та розповсюдження ідей функціоналізму. Розвиток дизайну 80-х років. Студія „Мемфіс”: провідні ідеї що до планування нового середовища. Творча діяльність Етторе Соттсасса.

Видатні майстри меблевого дизайну: П'єро Форназетті , Гаetano Песке (Пеше), Деніс Сантакьяра.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3 [с.165-179], 4 [с.81-91]

Додатковий: 3 [с.97-129], 6 [с.95-121]

Інтернет-ресурси: 1-4

Лекція 15. Розвиток дизайну Франції

Передумови виникнення дизайну Франції. Два культурно-історичних джерела формування дизайну: раціоналізм (філософія просвітницького класицизму XVIII ст.) та сенсуалізм (гедонізм рококо XVIII ст.).

Напрямки розвитку дизайну Франції XX ст.: функціоналізм та арт деко. Творча діяльність Ле Корбюзьє (Шарль Едуард Жаннере). Головні архітектурні ідеї (п'ять принципів проектування) та їх зв'язок із формуванням інтер'єру („будинок – машина для житла”).

Арт деко: синтез сучасних та етнічних елементів. Творчість провідних майстрів стилю: П'єр Шаро, Андре Леон Арбюс , Ейлін Грей. Творча діяльність дизайнера „різдвяних подарунків” Філіпа Старка.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3 [с.183-191], 4 [с.91-99]

Додатковий: 3 [с.137-156], 6 [с.127-141]

Інтернет-ресурси: 1-4

Лекція 16. Розвиток дизайну США

Фактори, що вплинули на розвиток дизайну: природні умови, еміграція, сформований національний характер (зацікавленість всім новим, американський

прагматизм).

Характерні риси дизайну США: практичність, функціональність, постійний пошук та запозичення нового (технологій, матеріалів, тощо). Два етапи американського дизайну. Розвиток предметно-просторового середовища у ХІХ ст.; кінець 20-х – середина 30-х років – поява перших дизайнерських об'єднань та формування обтічного стилю. Особливості розвитку промисловості США протягом ХІХ ст. Необхідність розвитку механізації для спрощення праці. Два напрямки в розвитку архітектури: Чикагська школа та органічна архітектура Френка Ллойда Райта.

Активний розвиток дизайну США після міжнародної виставки декоративних мистецтв у 1925 р. Економічна криза 1925 р., необхідність відновлення покупельної спроможності населення. Поява перших дизайнерських фірм. Поява обтічного, аеродинамічного стилю. Творча діяльність видатних майстрів та формування комерційного дизайну. Уолтер Тіг, Раймонд Лоу, Норман Белл Геддес.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3 [с.194-211], 4 [с.101-112]

Додатковий: 3 [с.163-191], 6 [с.172-193]

Інтернет-ресурси: 1-4

Лекція 17. Розвиток дизайну Скандинавських держав

Фактори, які вплинули на розвиток дизайну Фінляндії, Швеції, Данії: природно-кліматичні та соціально-історичні умови розвитку. Характерні риси скандинавського дизайну: економічність, використання природних матеріалів, лаконізм кольорової гами.

Визнання скандинавського дизайну в другій половині ХХ ст. Експозиція в Лондоні „Скандинавія за столом” та пересувні виставки по США. Органічний стиль та його основні принципи: відмова від техніцизму та „холодної” технологічності, відмова від геометризму, пластичність, принцип цілісності – формотворення „із середини наружу”. Витоки органічного стилю в теорії американського архітектора Френка Ллойда Райта.

Засновник сучасного скандинавського дизайну Гуннар Асплунд Творча діяльність провідних дизайнерів: Алвар Аалто , Ееро Саарінен, Ееро Аарніо , Хейке Орвола , Арне Якобсен, Вернер Пантон.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3 [с.212-228], 4 [с.115-121]

Додатковий: 3 [с.200-231], 6 [с.200-229]

Інтернет-ресурси: 1-4

Лекція 18. Розвиток дизайну Японії

Фактори, що вплинули на формування японського дизайну: національні традиції та потужний розвиток економіки в середині ХХ ст. Національна архітектура та предметно-просторове середовище як відображення традиційних релігійних та естетичних уявлень.

Розвиток дизайну після другої Світової війни. Японське „економічне диво”. Ставка на науково-технічний прогрес: електронізацію, автоматизацію праці, створення нових матеріалів. Набуття досвіду від американського промислового дизайну.

Характерні риси дизайну Японії: бережливе ставлення до національних традицій, доцільність та максимально проста форма, виявлення природної краси матеріалу.

Основні поняття: синтоїзм, саторі, камі, макото (істина), естетичні категорії: сабі, вабі, аваре, юген; татамі, модуль, сьодзі, фусума, футон (матрац), ірорі (відкритий очаг), котацу (стіл із внутрішнім підігрівом), тянсу (шкаф), хібаті (переносна жаровня), „економічне диво”.

Творча діяльність провідних майстрів інтер’єрного дизайну: Широ Курамата, Масанорі Умеда , Тошиюкі Кіта , Сорі Янагі.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3 [с.231-241], 4 [с.122-130]

Додатковий: 3 [с.237-251], 6 [с.239-273]

Інтернет-ресурси: 1-4

Лекція 19. Розвиток дизайну України

Протодизайн у вітчизняній культурі. Вплив природно-кліматичних, історичних факторів на формування проектно-художньої діяльності. Провідні дизайнерські школи України. Історія виникнення та формування.

Перші художньо-промислові школи: „Вільна Академія мистецтв” у Львові, школа М. Раєвської-Іванової у Харкові. Офіційне становлення українського дизайну.

Дві тенденції розвитку – євростандарт та етнодизайн. Актуальність національних виставок у виявленні та формуванні національних чинників дизайну: Будівництво і архітектура, ЕКСПО, Примус-Україна. Проект „Мойдодир” дизайнерів Харкова. Учасники: Ю. Спасов, В. Морозюк, Д. Фоменко, А. Левітін, О. Старожилов, Ю. Погорільчук.

Творчість дизайнерських об’єднань та майстрів: Юрія Ринтовта, Володимира Бондаренко (Харків), Олексія Шевчука (Київ). Тридцять культових об’єктів дизайну за 30 років Незалежності України. Дизайн України в контексті розвитку світового дизайну. Головні проблеми та перспективи розвитку.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3 [с.252-271], 4 [с.131-143]

Додатковий: 3 [с.264-299]

Інтернет-ресурси: 1-4

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Фартинг С. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення. Харків: Vivat, 2019. 576 с.
2. Трегубов К. Ю., Макуха О. В. Історія мистецтв : навч. посіб. Полтава : ПолтНТУ, 2015. 151 с.
3. Історія архітектури. Сучасна світова архітектура (творчість майстрів): Навчальний посібник в 3 ч. / Авдєєва М.С., Авдєєва Н.Ю., Васильченко В.І., Солярська І.О. – К.: Освіта України, 2012. – ч.3 – 300 с.
4. Луцак Н.І. Декоративно-прикладне мистецтво на основі дизайну: навчальний посібник / Н.І. Луцак. - К.: Слово, 2010.175 с.

Додатковий

1. Демідко О.А. Історія образотворчого мистецтва та архітектури. Видавництво Ліра-К, 2021, 182 с.
2. Савченко О. І. Історія образотворчого мистецтва : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2019. 150 с.
3. Вдовиченко В.В. Основи дизайну: підручник / В.В. Вдовиченко, Т.О.Божко, А.С.Сімонік. – К.: Педагогічні думка, 2010. – 304 с. URL: http://irbis.npu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_plus/cgiirbis_64_ft.exe (дата звернення 22.06.2022).
4. Загорожай З.В. Історія української культури: навчально-методичний комплекс / З.В. Загорожай. – К.: КНУТД, 2014. – 102 с. URL: http://mail.knutd.com.ua/cgi-bin/irbis64r_01/cgiirbis_64.exe/.(дата звернення 22.06.2022).
5. Кара-Васильєва Т.В. Декоративне мистецтво України ХХ ст.: У пошуках „великого стилю” / Т.В. Кара-Васильєва, З.А. Чегусова. – К.: Либідь, 2015. – 307 с. URL: <http://lib.nmu.org.ua/ua/virtualna-vistavka/item/356>. (дата звернення 27.06.2022).
6. Тименко В.П. Початкова дизайн-освіта: теорія і практика формування конструктивних умінь особистості: монографія / Тименко В.В. – К.: Педагогічні думка, 2010. – 304 с. URL: http://irbis.npu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_plus/cgiirbis_64_ft.exe? (дата звернення 30.06.2022).

Інтернет-ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського URL: www.nbuv.gov.ua/ (дата звернення: 09.12.2022).
2. Бібліотека українських підручників. URL: <http://pidruchniki.ws/> (дата звернення: 09.12.2022).
3. Історія світового мистецтва URL: <http://www.worldarthistory.com/ua/> (дата звернення: 09.12.2022).
4. Історія мистецтв URL: <https://sites.google.com/site/istoriamistectv97/> (дата звернення: 09.12.2022).

* Курсивом виділені джерела, що є у бібліотеці ДТЕУ.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
програми дисципліни «Історія мистецтва та дизайну»

Погоджено
В.о завідувач кафедри дизайну та
інжинірингу

_____ Олена Палієнко

«_____» _____ 2022 р.

Погоджено
Член правління Спілки дизайнерів
України

_____ Євген АНТОНОВИЧ

«_____» _____ 2022 р.

Погоджено
/Гарант освітньої програми
«Дизайн»

_____ Олена Палієнко

«_____» _____ 2022 р.

